Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 12. 2011, sp. zn. 11 Td 51/2011, ECLI:CZ:NS:2011:11.TD.51.2011.1

Číslo: 52/2012

Právní věta:

I když se odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody dobrovolně podrobuje léčbě, jež jinak svým obsahem odpovídá jemu uloženému ústavnímu ochrannému léčení, nelze takovou léčbu pokládat za výkon ochranného léčení, neboť s jeho výkonem lze započít jen na základě nařízení příslušným soudem, tj. soudem, který ochranné léčení uložil.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 06.12.2011

Spisová značka: 11 Td 51/2011

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vykonávací řízení

Předpisy: § 351 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud v trestní věci odsouzeného V. S., vedené u Okresního soudu Brno – venkov pod sp. zn. 3 Nt 914/2010, rozhodl, že podle § 24 odst. 1 tr. ř.je k projednání trestní věci odsouzeného příslušný Okresní soud v Litoměřicích.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 17. července 2008, sp. zn. 6 T 95/2008, byl obviněný V. S. uznán vinným trestnými činy ohrožování výchovy mládeže podle § 217 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zák. a svádění k pohlavnímu styku podle § 217a odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. a byl mu za to uložen trest odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 72 odst. 2 písm. a) tr. zák. mu soud dále uložil ochranné léčení sexuologické ve formě ústavní.

Opatřením Okresního soudu v Kladně ze dne 1. října 2008, sp. zn. 6 T 95/2008, byl odsouzenému, t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici K., nařízen výkon uloženého ochranného léčení sexuologického ústavního do Psychiatrické léčebny H. B., a to po ukončení výkonu nepodmíněného

trestu odnětí svobody.

Podáním ze dne 26. října 2010 ředitelka Věznice K. podle § 353 tr. ř. navrhla, aby odsouzenému V. S. bylo ochranné sexuologické léčení prodlouženo o dva roky, neboť toto u odsouzeného dosud nesplnilo svůj účel. Z odůvodnění návrhu se podává, že odsouzený zahájil uložené ochranné léčení ve Věznici K. dne 3. února 2009. Aktuálně se nachází v úvodní fázi léčby, utváření náhledu na trestnou činnost a deviaci.

Pokusy o zařazení do intenzivnějšího léčebného programu u odsouzeného pro jeho špatný psychický stav opakovaně selhaly, odsouzený byl i opakovaně hospitalizován v nemocnici pro neúspěšné pokusy o sebevraždu. Bude-li psychický stav odsouzeného stabilizovaný, bude zařazen do intenzivního programu léčby, po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody bude v léčbě pokračovat v psychiatrické léčebně, kde absolvuje tzv. ověřovací fázi léčby.

Dne 5. září 2011 Okresní soud Brno – venkov, který výše uvedený návrh ředitelky věznice nejprve postoupil Okresnímu soudu v Kladně jako soudu místně příslušnému, ten mu jej však s vyslovením své nepříslušnosti vrátil zpět, předložil věc Nejvyššímu soudu s návrhem na rozhodnutí podle § 24 tr. ř. V odůvodnění soud uvedl, že odsouzený sice vykonává trest odnětí svobody ve Věznici K., která je v obvodu zdejšího soudu, nevykonává zde ale ochranné léčení sexuologické. To mu v průběhu výkonu trestu odnětí svobody nebylo soudem vůbec nařízeno a jeho výkon měl započít až po skončení výkonu trestu odnětí svobody, a to ochranného v Psychiatrické léčebně H. B. Hovořit pak nelze ani o faktickém výkonu tohoto opatření, neboť v průběhu výkonu trestu odnětí svobody byl odsouzený opakovaně hospitalizován na psychiatrickém oddělení Věznice B. – B. a ve Věznici K. se tedy po delší dobu (ani v době podání návrhu) nenacházel. Podle instrukce ministerstva spravedlnosti č. 505/2001, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy a její přílohy č. 8 navíc Věznice K. není vedena jako věznice zajišťující ochranné léčení sexuologické. Okresní soud se povahou péče v sexuologickém oddělení Věznice K. již opakovaně zabýval a zjistil, že léčebný program je uplatňován v rámci programu zacházení a realizován je na principu dobrovolnosti. Jeho porušení není postihováno jako maření výkonu ochranné léčby a není trestně stíháno. Podle názoru soudu tedy péče věznice poskytovaná na specializovaném oddělení pro odsouzené se sexuální deviací je pouze jakousi formou přípravy odsouzených na výkon ochranné léčby, která je realizována ve specializovaných ústavech po skončení výkonu trestu odnětí svobody, a jejím cílem je efektivní využití doby výkonu trestu odnětí svobody. Od počátku byla tato specializovaná oddělení pouhým experimentem nezaštítěným potřebnou legislativní úpravou a pobyt v nich proto podle názoru soudu nemůže být považován ani za faktický výkon ochranného léčení.

Nejvyšší soud zhodnotil důkazy použitelné k rozhodnutí podle § 24 tr. ř. a dospěl k následujícím závěrům.

Podle § 351 odst. 1 tr. ř. výkon ochranného léčení nařídí předseda senátu zdravotnickému zařízení, v němž má být ochranné léčení vykonáno. Jestliže však ochranné léčení bylo uloženo vedle nepodmíněného trestu odnětí svobody a ve věznici jsou k takovému výkonu dány podmínky, může předseda senátu nařídit, aby ochranné léčení bylo vykonáváno během výkonu trestu odnětí svobody.

Podle § 353 odst. 2 tr. ř. o propuštění z ochranného léčení, o jeho ukončení včetně případného uložení dohledu nebo o prodloužení ochranného léčení rozhodne na návrh zdravotnického zařízení, státního zástupce nebo osoby, na níž se vykonává ochranné léčení, anebo i bez takového návrhu ve veřejném zasedání okresní soud, v jehož obvodu se ochranné léčení vykonává.

Ve vztahu k předmětu rozhodování Nejvyššího soudu lze z podkladů obsažených ve spise konstatovat, že odsouzenému V. S. byl rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 17. července 2008, sp. zn. 6 T 95/2008, uložen jednak trest odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců, pro jehož

výkon byl zařazen do věznice s ostrahou, a jednak ochranné léčení sexuologické ústavní. To mu bylo nařízeno opatřením Okresního soudu v Kladně ze dne 1. října 2008, sp. zn. 6 T 95/2008, do psychiatrické léčebny H. B. Nastoupit výkon ochranného léčení měl odsouzený až poté, co vykoná uložený trest odnětí svobody, k jehož výkonu byl dodán do Věznice K. Z podkladů obsažených ve spise (především ze žádosti Věznice K. o prodloužení nařízeného ochranného léčení ze dne 26. října 2010 – ve spise sp. zn. 3 Nt 914/2010 – a ze sdělení této věznice ze dne 14. prosince 2010) se dále podává, že odsouzený dne 3. února 2009 z vlastního rozhodnutí zahájil výkon nařízeného ochranného léčení v průběhu výkonu trestu odnětí svobody. Vlastním šetřením Nejvyšší soud zjistil, že odsouzený V. S. byl dne 21. října 2011 propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody z Věznice K. a byl předán k výkonu ochranného léčení do Psychiatrické léčebny H. B., kde se nachází doposud.

Za daných okolností se Nejvyšší soud v prvé řadě zabýval otázkou, jaké povahy byla léčba, jíž se odsouzený V. S. podroboval v průběhu výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici K., a zda tuto lze považovat za výkon nařízeného ochranného léčení sexuologického ústavního, a jednak, který soud je příslušný k případnému rozhodnutí o prodloužení ochranné léčby odsouzeného.

Pro řešení první z nastíněných otázek je podle názoru Nejvyššího soudu především rozhodující výše citované ustanovení § 351 odst. 1 tr. ř., z nějž vyplývá, že výkon ochranného léčení nařizuje zdravotnickému zařízení nebo věznici, kde je vykonáván trest odnětí svobody, předseda senátu. Jen na základě jeho rozhodnutí lze započít s výkonem uloženého ochranného léčení. Pokud pak jako v posuzovaném případě byl předsedou senátu výkon ochranného léčení odsouzeného V. S. nařízen do Psychiatrické léčebny H. B., tedy až po skončení výkonu trestu, nemohl výkon ochranného léčení započít dříve než v tento okamžik. Stanovisko odsouzeného a jeho případná vůle započít s výkonem léčení již v průběhu výkonu trestu odnětí svobody je z tohoto pohledu bez významu. Samozřejmě nelze vyloučit, aby okolnost, že odsouzený se dobrovolně a úspěšně podroboval určité léčbě, byla posuzována v jeho prospěch např. v souvislosti s pozdějším rozhodováním o změně způsobu výkonu ochranného léčení. Léčba odsouzeného zahájená v průběhu výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici K., byť byla zaměřena na léčbu jeho sexuální deviace, tedy již s ohledem na výše uvedené nemůže být považována za výkon ústavního ochranného léčení sexuologického, s nímž tak do skončení výkonu trestu odnětí svobody nebylo vůbec započato. O výkonu ochranného léčení sexuologického ústavního lze proto u odsouzeného V. S. hovořit až od jeho předání do Psychiatrické léčebny H. B., k němuž došlo po jeho propuštění z výkonu trestu odnětí svobody až dne 21. října 2011.

Pokud jde o otázku, který soud je funkčně příslušným k rozhodnutí o prodloužení ochranného léčení odsouzeného, podle § 353 odst. 2 tr. ř. je soudem příslušným k takovému rozhodnutí soud, v jehož obvodu se ochranné léčení vykonává. Jak již bylo výše uvedeno, odsouzený V. S. vykonává ochranné léčení v Psychiatrické léčebně H. B., tj. v obvodu Okresního soudu v Litoměřicích. Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že soudem, který je v této věci příslušný i k případnému rozhodnutí o prodloužení ochranné léčby odsouzeného V. S., uložené mu rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 17. července 2008, sp. zn. 6 T 95/2008, je Okresní soud v Litoměřicích. Ovšem znovu je třeba poukázat na počátek zahájení výkonu této léčby v příslušném zdravotnickém zařízení (tj. v Psychiatrické léčebně v H. B.).

Z těchto důvodů bylo ve sporu o příslušnost podle § 24 tr. ř. rozhodnuto tak, jak je ve výroku tohoto usnesení uvedeno.